

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem-Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	Mesterképzés MA
1.6 Szak / Képesítés	A kulturális örökség kutatása és hasznosítása

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Kéziratok és nyomtatványok a 15–18. században						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Sipos Gábor dr. habil., nyug. egy. tanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Sipos Gábor						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					50
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					50
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					42
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					20
Vizsgák					10
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	162				
3.8 A félév össz-óraszama	220				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	• könyv- és nyomdatörténeti előismeretek hasznosak

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	•
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• megfelelő százaléku jelenlét

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák (transzverzális komp = általános készségek)

Szakmai kompetenciák	•
Transzverzális kompetenciák	•

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A tantárgy célja a könyvkultúra alaposabb megismerése a 15. századi kéziratos kódextől és a magyar ősnymtatványoktól kezdve a 18. századi könyvekig. Ezt a korszakot a nyomtatványok és a kéziratok együttese jellemzi.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> A tantárgy tárgyalja a kéziratos latin és magyar kódexeket, az első nyomdákat Magyarországon, a könyvkiadás újjáéledését 1525 után, a fontosabb nyomdák (Kolozsvár, Debrecen, Nagyszombat) kiadói programjait, a könyvkiadás fejlődését és a kéziratosság változatosságát a 17. században, az intézményes könyvtárak megjelenését, a barokk kor nyomdászatát, a könyvforgalmazás korszerűsödését a 18. században, a máig élő fontos könyvtárak megalapítását.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
8.1.1 A kódex fogalma és jellegzetességei. A latin kódexek műfajai. Magyar kódexek a 15. században.	előadás	
8.1.2 A szedett betűs könyvnyomtatás technikája, Gutenberg találmányának jelentősége. A nyomtatás megjelenése a középkori Magyarországon, az 50 éves hiány okai.	előadás szemléltetés	
8.1.3 Magyar kódexek a 16. század elején, a reformáció együttese a középkori hagyományokkal. Magyar nyomtatványok Bécsben és Krakkóban. Reformáció, humanizmus és könyvkiadás.		
8.1.4 Az erdélyi könyvkiadás újjáéledése: Szeben 1525, Brassó 1539. A kolozsvári Heltai műhely és a debreceni nyomda könyvkiadó programja. Nagyszombat mint a katolikus könyvkiadás központja. Erdélyi román nyomtatványok a reformáció és az ortodoxia között.		
8.1.5 Nyomtatványok és kéziratok: protestáns énekeskönyvek mindkét formában. A 16. századi kéziratok műfajai: egyházi és világi énekek, graduálok, naplók stb. Unitárius és szombatos kéziratok, a cenzúra szerepe.		

8.1.6 A könyvek forgalma és gyűjtése a 16. századi Erdélyben, könyvtárak kialakulása. A jezsuita kollégium könyvtára Kolozsvárott, a fejedelmi könyvtár kezdetei.		
8.1.7 Régi és új nyomdák a 17. században. A puritanizmus központjai: Várad, Sárospatak. A fejedelmi nyomda Gyulafehérváron és az országos református egyház nyomdája Kolozsvárott. Misztótfalusi Kis Miklós könyvkiadói programjának elemzése a <i>Mentség</i> alapján.		
8.1.8 A 17. századi kéziratosság műfaji változatossága: naplók, történeti művek, önéletírások, paszkvillusok, orvosi receptek, verseskönyvek. A kéziratosságot jellemző művek jellemzése, jelentősége.		
8.1.9 Intézményi és magánkönyvtárak a 17. századi Erdélyben: fejedelmi könyvtár, a protestáns kollégiumok és ferences zárdák gyűjteményei, papok, nemesek, polgárok könyvtárai.		
8.1.10 A nyomtatás és a könyvkiadás fejlődése a 18. században, a barokk stílus megjelenése. Új műfajok: hírlapok, tudományos-irodalmi folyóiratok. A felvilágosodás hatása a könyvek világára. Az erdélyi könyvforgalmazás jellegzetességei: aukciók a kollégiumokban, hagyatékok vásárlása. Modern megoldások: beszerzések nyugati kapcsolatok révén.		
8.1.11 Kéziratok a nyomtatványok mellett: lemásolt könyvek, művek terjedése kéziratosságot tartalmazó másolatokban. Iskolai és egyetemi jegyzetek mint a kultúrtörténet forrásai. A kéziratosság műfajainak változatossága.		
8.1.12 Erdélyi könyvtárak a 18. században: egyházi kollégiumok gyűjteményei, nemesi könyvtárak, tudósok gyűjteményei. Modern enciklopedikus könyvtárak korszerű gyarapítási módszerekkel: Teleki, Batthyány, Brukenthal. A ma is létező gyűjtemények nemzeti céljai		
<p>Könyvészet</p> <p>Madas Edit–Monok István: A könyvkultúra Magyarországon. A kezdetektől 1730-ig. Bp. 1997. http://mek.oszk.hu/01600/01613/</p> <p>V. Ecsedy Judit: A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában 1473–1800. Budapest 1999, Balassi Kiadó. (válogatva)</p> <p>Erdélyi féniks. Misztótfalusi Kis Miklós öröksége. Bev. és közread. Jakó Zsigmond. Bukarest 1974, Kriterion. Ebből: a Bevezetés és a Mentség.</p> <p>Csapodi Csaba–Tóth András–Vértessy Miklós: Magyar könyvtártörténet. Bp. 1987. (válogatva)</p> <p>Tevan Andor: A könyv évezredes útja. Bp. 1973. Gondolat Kiadó. http://mek.oszk.hu/01600/01650/</p> <p>Fitz József: A magyar könyv története 1711-ig. Bp, 1959. 201 l.</p> <p>Fülöp Géza: A könyvkultúra a könyvnyomtatás kézműipari időszakában http://mek.oszk.hu/01600/01625/</p> <p>Alfred Hessel: A könyvtárak története. http://mek.oszk.hu/03100/03193/</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
8.2.1. A kódexek jellegzetességei, paleográfiai gyakorlat	gyakorlati megfigyelés	
8.2.2. A könyvnyomtatás technikája	gyakorlati megfigyelés	
8.2.3. Az ősnyomtatványok jellegzetességei	gyakorlati megfigyelés	
8.2.4. 17–18. századi kiadványok bibliográfiái, töredékek meghatározása	gyakorlati munka	
8.2.5. Kéziratok meghatározása, bibliográfiák	gyakorlati munka	
8.2.6. Könyvtártörténeti megfigyelések	gyakorlati munka	
<p>Könyvészet</p> <p><i>Régi könyvek és kéziratok.</i> Tanulmánygyűjtemény.</p>		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

•

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás		teszt	50 %
		szóbeli	40 %
10.5 Szeminárium / Labor	részvétel a munkában		10 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei:			
<ul style="list-style-type: none">• Legalább 70 %-os jelenlét• Az 5. osztályzat elérése			

Kitöltés dátuma

..2020. április 11.....

Előadás felelőse

.Sipos Gábor....

Szeminárium felelőse

.....Sipos Gábor....

Az intézeti jóváhagyás dátuma

.....

Intézetigazgató

....Nagy Róbert.....